N°. 200 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 22 Augustus.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Breda. — Uit Texel wordt van den 16den gemeld, dat op den 12den aldaar op de derde buitenbank vergaan is het pruissische barkschip *de Hebe*, kapit. *J. C. Domanski*, komende van Topsham en naar Dantzig gedestineerd. Door de onvermoeide pogingen der bootsgezellen van de reddingboot der Noord- en Zuid-Hollandsche reddingmaatschappij, aldaar gevestigd, heeft men het geluk gehad de manschap op een na, ten getale van acht personen, te redden.

— Z. Ms. linieschip *de Zeeuw* is gisteren morgen ten half vijf ure, door de rijks stoombooten *Curaçao* en *Suriname*, van Vlissingen zeewaarts gesleept, ten einde zich naar het Nieuwe Diep te begeven. De vesting Vlissingen werd door gemelden bodem met 15 kanonschoten vaarwel gezegd, hetwelk door de ter reede liggende korvet *Triton* met 9 schoten werd beantwoord.

— De Belgische afgevaardigden hebben gisteren het 2de artikel der wet op de uitlevering aangenomen, alsmede besloten het 3de, 't welk de heer *Gendebien* geheel wilde verworpen hebben, en waarbij de voorloopige arrestatie op een mandaat van arrest veroorloofd wordt, te behouden, behoudens de daar nog in te brengen amendementen. In den aanvang der zitting gaf de heer *de Merode*, bij geschrifte, aan de kamer kennis, dat hij nog geene inlichtingen omtrent de zaak van *Coremans* kon mededeelen. — Overigens behelzen de Belgische berigten niets van aanbelang.

FRANKRIJK.

Parijs, den 18den Augustus.

Het dagblad van Madrid van den 10den dezer deelt eene proclamatie mede, welke, op den 29sten der vorige maand, door dom *Miguel* aan het Portugesche volk werd uitgevaardigd, en waarbij de overwinningen, door het leger en de vloot van dom *Pedro* behaald, aan verraad worden toegeschreven, de ontruiming der hoofdstad, door den wensch om dezelve aan geene vijandelijkheden bloot te stellen, verontschuldigd, en de gansche natie tot de wapenen geroepen wordt, om de zaak van koning, godsdienst en vaderland met vereende krachten te doen zegevieren.

Hetzelfde dagblad levert de volgende particuliere correspondentie uit Lissabon van den 5den dezer:

» De *Gazetta* van den 30sten Julij jongstleden heeft twee decreten openbaar gemaakt, waarbij tot minister van buitenlandsche zaken ad interim dom *Candido Joseph Xaviër*, en tot minister van marine de tegenwoordige minister van oorlog, dom *A. J. Fraire* worden benoemd.

» Langs denzelfden weg is voorts bekend geworden een brief van den hertog *van Braganza* aan den markies *van Palmella*, waarbij deze laatste uit de betrekking van gouverneur wordt ontslagen.

» Sedert de komst van dom *Pedro* in deze hoofdstad is de openbare orde niet gestoord geworden, ofschoon de huiszoekingen en arrestatien, die dagelijks verdubbelen, eene merkbare onrust te weeg brengen.

» Op den laatsten der vorige maand heeft dom *Pedro* de geheele bezetting, bestaande uit twee bataillons jagers, een regiment van linie, twee eskadrons kavallerie, een vijftigtal lanciers en drie stukken geschut, in oogenschouw genomen.

» Men houdt zich bezig met de organisatie eener nationale garde, die echter bij de bevolking zoo veel weerstand ontmoet, dat men zich reeds genoodzaakt heeft gezien, aan alle ingezetenen tusschen de 18 en 50 jaren paspoorten te weigeren. Zelfs degenen, die het meest der zaak van dona *Maria* schijnen toegedaan, trachten zich op alle wijzen aan den dienst te onttrekken.

» Omtrent de sterkte en de stellingen van het leger van den hertog *van Cadoval* is men hier in het onzekere.

» De Pausselijke nuntius is gisteren vertrokken."

Eindelijk schrijft men nog van de Portugeesche grenzen, dat zich onder de troepen van den generaal *Molellos* het gerucht had verspreid, dat deze met dom *Pedro* in onderhandeling was; dat deze troepen daarop dadelijk in opstand waren geraakt, zich nieuwe bevelhebbers hadden verkozen en met deze zich aan het leger van den hertog *van Cadoval* hadden aangesloten; terwijl genoemde generaal zich ter nauwernood door de vlugt het leven had gered.

Dit een en ander heeft alhier bij de voorstanders der zoogenaamde constitutioneele zaak eenen zeer onaangenamen indruk gemaakt, welke nog merkelijk is verhoogd geworden door het gerucht, dat dom *Pedro*, in weerwil der vertoogen van het Fransche en Engelsche gouvernement, zich aan het hoofd van het bestuur had geplaatst, en den markies *van Palmella* werkelijk uit zijne functien had ontslagen.

— De Zwitsersche landdag moet op den 12den dezer eene zeer belangrijke zitting hebben gehouden. Na eene vrij langdurige deliberatie zou dezelve besloten hebben, om, uit hoofde van den voortdurenden onrustigen toestand van het kanton Bazel, de commissarissen aldaar gezonden te doen vervangen, de bezetting door het geheele kanton te versterken, het voormalig garnizoen te ontwapenen, en eindelijk eene commissie van zeven leden te benoemen, welke over de middelen om genoemd kanton tot rust te brengen, en eene duurzame staatsregeling te geven, verslag zoude doen. Voorts zoude in dezelfde zitting het besluit zijn genomen, om naar aanleiding van art. 6 der bonds-akte van 1815, waarbij alle vereenigingen, welke de regten van het bondgenootschap verkorten, worden verboden, de conferentie van Sarnen ontbonden te verklaren, en voorts aan elk der kantons, die zich tot nu toe bij den landdag niet hebben doen vertegenwoordigen, te gelasten, om dadelijk hunne afgevaardigden naar Zurich te zenden.

Eindelijk was in deze zitting eene deputatie ontvangen van het Liestaller bestuur, met last om op de onmiddellijke en geheele afscheiding aan te dringen, tegen de bezetting der landgemeenten door bondstroepen te protesteeren, en schadevergoeding te vragen voor de verwoesting bij den uitval van den 3den dezer aangerigt. Alle deze vorderingen zijn echter van de hand gewezen.

Een bijzondere brief uit Bazel van den 13den voegt hierbij, dat de bondstroepen steeds aldaar gebivouakkeerd bleven en met brandende lonten de wachtposten bezetten; dat men eerstdaags den last tot ontwapening der bezetting te gemoet zag, doch bij die gelegenheid voor ongeregeldheden beducht was.

De bekende Poolsche schrijver en hoogleeraar, *Lelewel*, heeft voor de tweede maal van het gouvernement den last ontvangen om het Fransche grondgebied te ruimen, en begeeft zich thans naar Belgie.

(Heden, uithoofde van den Zondag, geene fondsnotering.)

NEDERLANDEN.

Breda, den 21sten Augustus.

Eergisteren morgen heeft H. K. H. Prinses *Albert* van Pruissen een dejeuner op het badhuis te Scheveningen aan H. M. de Koningin en de verdere leden der Koninklijke familie gegeven, tot afscheid voor hoogstderzelver vertrek naar Berlijn, hetwelk naar men verzekert, kort na den verjaardag van Z. M. zal plaats hebben. De muzijk van de schutterij der residentie heeft zich bij dat dejeuner laten hooren.

H. K. H. Prinses *Frederik* heeft gisteren de gelukwenschen wegens hoogstderzelver herstelling van de heeren ontvangen, welke aan H. K. H. waren voorgesteld. Des middags is er groot diner gehouden 't welk, onder anderen, door het corps deplomatique is bijgewoond.

— In de belgische bladen vindt men van den 14den dezer, uit Westkapelle aan de grenzen van Zeeuwsch-Vlaanderen, gemeld, dat de daar nabij gelegen forten Napoleon en aan het Hazegras door de belgische troepen genoegzaam verlaten zijn, en zij er maar alleen een wacht van 12 man, tot bewaking van de zes aldaar in batterij staande stukken gelaten hebben. In diezelfde berigten wordt voorts verzekerd, dat de vlaamsche markten in die omstreken tegenwoordig wekelijks door hollandsche kooplieden gerustelijk worden bezocht, maar het integendeel aan niemand vergund was van daar zich naar het land van Cadzand te begeven.

— De graaf *Ch. Vilain XIIII*, die, als zoogenaamd buitengewoon belgisch gezant, eene reis naar Italie gedaan en de onderscheiden Italiaansche hoven bezocht heeft, wordt thans van zijne zending te Brussel teruggewacht.

— De *Augsburgsche Zeitung* meldt uit Berlijn, dat de viering van 's konings geboortedag, op den 3den Augustus, ditmaal door een bedroevend voorval is gekenmerkt geworden. Ten gevolge namelijk van eene botsing tusschen de wachtpost aan de Hallepoort en eenen voorbijganger, ontstond er een' volksoploop, die door de militairen gewapenderhand moest uiteen gedreven worden, waarbij een man het leven verloor en verscheiden gewond werden.

— Den 26sten der vorige maand heeft te Glogau door het springen van een stuk geschut, een 24 ponder, waarmede men bezig was te vuren, een droevig ongeluk plaats gehad. Zeven personen zijn er door gedood en vier zwaar gewond geworden. Hij

hoofd van een der eerste personen werd van den romp geslagen en op eenigen afstand geworpen. Van de laatsten werd er een de beide beenen verbrijzeld. Alle, wordt er gemeld, waren jonge lieden van de beste verwachting.

— De Koning van Pruissen wordt omstreeks het midden dezer maand in Berlijn terug verwacht.

— De luitenant-generaal *von Phuel*, gouverneur van het prinsdom Neuchatel en eerste kommandant ad interim van Keulen, is den 9den dezer in laatstgemelde plaats aangekomen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Augustus.

De landdag te Zurich heeft op den 12den dezer het volgend besluit genomen:

» De eedgenootschappelijke Landdag,

» Overwegende, dat, volgens de Bondsakte van 1815, onder afzonderlijke kantons geene voor het algemeene Bondgenootschap nadeelige vereenigingen mogen gesloten worden;

» Overwegende, dat, volgens het bestaande Bondsverdrag, elke Bondsstaat verpligt is, om zich op den Landdag te doen vertegenwoordigen; besluit:

» 1°. *De onder den naam van Sarner-Conferentie bekende vereeniging van eenige bondgenootschappelijke staten, zal niet langer in stand blijven.*

» 2°. Elke bondsstaat, die voortaan aan zulk eene vereeniging deel neemt, maakt zich schuldig aan de schending van onder eede aangegane verpligtingen jegens het Bondgenootschap, en is aan hetzelve daarvoor verantwoordelijk.

» 3°. De thans bij den Landdag niet vertegenwoordigde kantons worden uitgenoodigd, om zich in den schoot des Landdags door afgevaardigden te doen vertegenwoordigen.

» 4°. Aan het gezamenlijke Bondgenootschap zal van dit besluit bij eene afkondiging kennis worden gegeven.

» 5°. Het voorzittend kanton is met de uitvoering van dit besluit belast."

Daarop is den volgenden dag meer bijzonder ten aanzien van het kanton Bazel, een ander besluit gevolgd, waarbij de commissarissen der bondsvergadering worden gelast:

1°. een voldoend aantal troepen naar de stad Bazel te ontbieden, en voor het vervolg alle stoornis der openbare rust en orde voor te komen;

2°. het voormalig garnizoen dier stad te ontwapenen en te ontbinden. Te gelijkertijd heeft de landdag uit haar midden eene commissie van zeven leden benoemd, om over den staatkundigen toestand van Bazel eene voorbereidende beraadslaging te houden, en tevens te onderzoeken, in hoe verre het noodig zoude zijn in dit kanton een opperbevelhebber en krijgsraad aan te stellen.

— Uit Bazel wordt van den 15den dezer gemeld:

» Gisteren is alhier nog eene Aargausche kompagnie artillerie en eene Bernsche compagnie ruiterij binnengerukt. Alle wachtposten zijn door eedgenootschappelijke troepen bezet, en alleen de politiedienst wordt nog door onze landjagers waargenomen. De overste *Guerry* is eergisteren hier aangekomen, om het opperbevel over de troepen in het kanton Bazel op zich te nemen, en de overste-luitenant *Dufour*, die tot hiertoe voorloopig met dien post bekleed was, te vervangen. Als plaatselijk kommandant van onze stad is de overste *Zimmerlin* van Aarau aangesteld. De troepen in het landschap worden door den overste *Wittmer* van Solothurn aangevoerd, die zijn verblijf te Liestal zal houden.

» Tot gisteren avond waren nog niet meer dan twee bataillons in de landgemeenten binnen gerukt, welker intogt verscheidene zwarigheden ontmoet had. Sedert Zondag avond zijn er geene tooneelen van onrust voorgevallen, en de geest van wantrouwen tusschen de eedgenootschappelijke krijgslieden en de burgers van Bazel verdwijnt meer en meer, ondanks alle de pogingen van kwalijkgezinden, om tweespalt te stoken."

— Volgens berigten uit Aarau van 14 Augustus, hebben de tot hiertoe aan de stad Bazel getrouw geblevene gemeenten, na door de Liestalers bezet te zijn geworden, het verlangen te kennen gegeven, om zich aan het landschap aan te sluiten. De Liestalsche overheden hadden zich bereid betoond, om aan dien wensch te voldoen; beloofd voor het beheer dier gemeenten, met verwijdering van alle ambtenaren uit de stad, te zullen zorgen, al het voorgevallene te zullen vergeten, en tevens hunne bemiddeling toegezegd, om te bewerken, dat deze gemeenten niet mogten deelen in de straf, welke ongetwijfeld aan de stad, wegens het verbreken van den landvrede zou worden opgelegd. » Het ziet er in het landschap nog zeer oorlogzuchtig uit," zegt genoemd berigt ten slotte, "en er heerscht aldaar een hoogst opgewondene geest."

Eindelijk vindt men in de *Mannheimer Zeitung* over den [illegible] toestand der stad Bazel nog de volgende bijzonderheden: » Op den 11den dezer hield men eene plegtige godsdienstoefening ter herinnering aan onze gesneuvelde medeburgers, en om de [illegible] berusting in Gods beschikking te vermanen. Nadat de predikant den kansel had verlaten, werd dezelve onverwacht door [illegible] *Kunschi*, een aanhanger van de Liestaller partij, beklommen, en begon deze op zijne beurt het volk tot vrijheid, haat, [illegible]heid en dergelijke aan te sporen. Men wilde dezen man in hechtenis nemen, doch een aantal der zijnen waren buiten de kerk vereenigd, riepen het volk te wapen, en in de verwarring had hij gelegenheid te ontkomen. De bondstroepen zijn voor twee derde deelen ingekwartierd, het overige derde bivouakkeert; dezelve gedragen zich voorzigtig en doen geene buitensporigheden. Ook de commissarissen van den landdag zullen vooreerst met zachtheid handelen. Het is intusschen bekend, dat de omwentelingsgezinden in de tegenwoordige bondsvergadering den boventoon voeren, en zij vinden in Bazel geld, een goed voorzien tuighuis en eene welversterkte stad, voordeelen die hen bijzonder te stade komen. De vermaarde *Silbernagel* werd op den [illegible] of [illegible] dezer in hechtenis genomen, en men vond bij hem eene lijst van 600 zaamgezworenen; uit vrees evenwel voor deze magtige partij heeft men de vervolging niet doorgezet. Dat er werkelijk verraad in de stad bestaat lijdt geen twijfel. Thans houdt alle onderzoek op, en wij Bazelers moeten ongelijk hebben, wijl wij de zwakste zijn, en onder het schrikbewind der radikalen staan.

— Nopens den staat van zaken in het kanton Schwytz, blijkt uit de berigten het volgende: Het besluit van den landdag, waarbij het bezetten van Küssnacht als eene oorlogs-verklaring tegen het Eedgenootschap beschouwd en voor eene stoornis van den landvrede verklaard werd, had de Regering van Schwytz bewogen, om in een rondgaanden brief van den 6den, aan alle de kantons de ware toedragt der zaak te doen kennen, en tevens de verwachting uit te drukken, dat de krijgstoerustingen tegen haar kanton gestaakt en van alle verdere tusschenkomst in de zaken van hetzelve afgezien zoude worden. Inmiddels heeft, gelijk men weet, de bezetting van Schwytz den 8sten werkelijk plaats gehad, en ofschoon de Regering daartegen, zoo wel bij de derwaarts gezondene Commissarissen van den Landdag, als bij den Landdag zelven, protestatien ingediend had, heeft zij toch reeds op den 9den, in eene bijeenkomst van door haar benoemde Afgevaardigden met gemelde Commissarissen, doen verklaren, dat zij bereid was, om, wanneer ook door Buiten-Schwytz Afgevaardigden gezonden werden, eene poging te doen, tot het ontwerpen van eene gemeenschappelijke staatsregeling voor het geheele kanton, gevestigd op het beginsel, dat alle de gedeelten des lands gelijke regten zouden hebben. Men vleide zich alsnu, dat deswege eerlang onderhandelingen geopend worden en tot een gewenschten uitslag leiden zouden.

— De verhandelingen voor het hof van assises te Landau schijnen de gemoederen aldaar in beweging te hebben gebragt. In weerwil der vrij sterke bezetting zijn er immers in de laatste dagen vele ongeregeldheden voorgevallen.

— Op den 4den dezer, werd in het vorstendom Hohenzollern-Sigmaringen de onlangs door de stenden aangenomen grondwet afgekondigd en verbindend verklaard.

— Te Triest is op den 8sten dezer de luitenant-kolonel *Prokesch von Osten*, die door het Oostenrijksch gouvernement met eene bijzondere zending aan *Mehemed*-ali werd belast, van Alexandrien terug gekomen.

— Bijzondere berigten uit Konstantinopel van den 25sten julij bevestigen dat er tusschen de Porte en het Russisch kabinet een of- en defensief alliantie-traktaat is gesloten. Ofschoon de gansche inhoud van dit verdrag nog niet bekend was, meende men echter te weten, dat Rusland zich verbonden had de Porte, zoodra en zoo dikwerf deze zulks verlangde, met eene krijgsmagt bij te staan; dat de Porte daarentegen, wanneer Rusland met eenige mogendheid in oorlog mogt komen, deze als vijand zoude behandelen; dat dit verdrag acht jaren zoude duren, en dat eindelijk het Russisch kabinet geheel van de vergoeding der kosten van de laatste expeditie, die op tien millioenen zilveren roebels berekend werden, had afgezien. — De hoofdstad genoot voorts de volmaaktste rust, en de handel scheen eenigzins te herleven. — Geheel onverwacht heeft de Porte onlangs nieuwe muntspecien in omloop gebragt, wier innerlijke waarde de vorige verre overtreft, en men sprak van het voornemen om alle de oude specien op te wisselen en dezelve een beter gehalte te doen verkrijgen.

— Men schrijft uit Petersburg van den [illegible] Augustus:

» Bij gelegenheid der afreize van den generaal-adjudant, graaf *Orloff*, buitengewoon gezant van Z. K. M. bij de Ottomannische Porte, en van den terugkeer der aan deze Mogendheid te hulp gezondene Russische land- en zee-troepen, heeft de seraskier *Chosrew*-pacha aan graaf *Orloff* opgedragen, aan Z. M. den Keizer den volgenden brief, den [illegible] Julij 1833 uit Buiuk-Sanguesschreven, te overhandigen:

» Sire! Uwe K. M. troepen hebben den Bosporus verlaten. Alleen hun opperhoofd, de edele vertegenwoordiger uwer doorluchtige [illegible], die den troon der Musulmannen eene zoo grootmoedige hulp verleend heeft, is in dit oogenblik nog in ons midden. Noch onze dankbaarheid, noch onze hartelijke wenschen kunnen hem bewegen, zich langer bij ons op te houden; zijn pligt roept

hem tot Uwe Keizerlijke Majesteit terug. Bij zijne afreize, rust op mij, als minister van oorlog Z. H., de verpligting, Uwer Keizerlijke Majesteit rekenschap te geven van de verschillende opmerkingen, die ik gemaakt heb, gedurende de aanwezendheid der dappere legioenen, die op uw bevel hier gekomen zijn. De landing dezer troepen, heeft ons, zoo bij derzelver aankomst, als te dezer dage, bij derzelver binnen weinige uren volbragte inscheping, een voorbeeld gegeven van orde en krijgstucht, die tot in de kleinste bijzonderheden doorstraalt. Die krijgstucht, welke noch door de officieren, noch door de soldaten, gedurende hun verblijf alhier, een oogenblik uit het oog is verloren, heeft hun den eenparigen lof van de inwoners der hoofdstad verworven, en strekt tot groote eer van de hoofdofficieren, die, zonder tot gestrenge maatregelen hunne toevlugt te nemen, de beste orde weten te handhaven. De soldaten hebben even zoo zeer door stipte gehoorzaamheid, door ijver in het vervullen hunner pligten en door onwankelbare krijgstucht uitgemunt, als de bevelhebbers door de juistheid, waarmede zij het kommando voeren, en door hunne volmaakse kennis in de hoogere militaire wetenschappen. Deze, Sire! is de indruk, dien de troepen Uwer Keizerlijke Majesteit op mij gemaakt hebben. Doch, hoe groot de volmaaktheid dezer merkwaardige geregeldheid ook zijn moge, op verre na kan dezelve echter niet in vergelijking komen met de uitgestrektheid onzer dankbaarheid; dezelve wordt nog grooter door het bewustzijn eener daad, die den hoogsten graad van openlijke achting verdient; ik bedoel de belangeloosheid, waarmede de expeditie Uwer Keizerlijke Majesteit volbragt is. De geschiedenis zal dezelve verkondigen als eene der edelste daden, welke de regering van eenen Monarch versieren kunnen; de dankbaarheid van den gebieder der Ottomannen en zijner natie, en de hulde van gansch Europa zullen nu reeds voor Uwe Keizerlijke Majesteit het eerste loon zijn, hetwelk eene groote ziel slechts wenschen kan. Mogt deze door graaf *Orloff* in onzen naam overgebragte woorden bij Uwe K. M. een genadig verhoor vinden; hij zal u, beter dan ik, de gevoelens uitdrukken, die ons door de vriendschap, de edelmoedigheid, den roem Uwer Keizerlijke Majesteit bezielen. De verzekeringen der dankbaarheid en opregte bewondering kunnen geen en meer waardigen boodschapper vinden, dan dezen voortreffelijken en getrouwen dienaar Uwer Majesteit. Ontvang, Sire! de uitdrukking dier bevindingen, welke ik de eer heb, voor de voeten van Uwe Keizerlijke Majesteit neder te leggen, en tevens de verzekering mijner diepste hoogachting en der opregtste vereering, waarmede ik het wagen durf mij te noemen, Uwer Keizerlijke Majesteit allerondardanigste en gehoorzaamste dienaar: De *Seraskier*-pacha." "

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De klagten, dat zoo vele jonge lieden op de Akademiën aan de bedoeling niet beantwoorden; waarmede zij derwaarts worden gezonden en daardoor bij min-kundigen minachting voor het Akademisch onderwijs en voor de grondige studiën te weeg brengen, en de overtuiging, dat zulks voor een groot gedeelte daaraan is toe te schrijven, dat zij niet genoegzaam voorbereid op de Hooge Scholen worden toegelaten, heeft in *Beijeren* eene verordening tot stand doen komen, welke in thans werking wordt gebragt. Van wege de Universiteit van *München*, namelijk, vertrekken zes Hoogleeraren uit de Theologische en Philosophische faculteit, als Commissarissen, om de Examens bij te wonen aan de Gijmnasiën in de *Isar-kreits*, en in de *Opper- en Neder-Donau-kreits*. De Gijmnasiën der overige kreitzen zijn onder het ressort der beide andere Universiteiten des koningrijks gesteld. Deze Commissarissen beoordeelen de bekwaamheid der jonge lieden, om tot eene Hooge School te worden toegelaten, en wijzen af, die daarvoor nog niet rijp worden bevonden.

ITALIË. — De vermeende ontdekking van de haven van *Pompéi* met de daarinliggende schepen, welke men reeds verklaard had *Grieksche* te zijn [Vergelijk ons nommer van 19 en 20 Mei.] wordt weder tegengesproken. De masten van schepen, welke men meende gevonden te hebben, zijn gebleken overblijfselen te zijn van cipressen, welke door volkanische uitwerpselen van den *Vesuvius* omkorst waren. Men is dus teleurgesteld in de hoop, om een schip der oudheid in deszelfs ware gedaante te aanschouwen.

FRANKRIJK. — De Obelisk van *Luxor* is te *Corunna* aangekomen, waar de stoomboot, welke dezelve vervoert, kolen moest innemen. Men gelooft dat het gevaarte, 't welk meer dan een half millioen ponden weegt, zonder hindernis de *Seine* zal kunnen opvaren, en in October of November te *Parijs* zal zijn. De Architekt HITTORF, die den provisionelen Obelisk vervaardigd en gesteld heeft, zal ook den wezenlijken op zijne plaats brengen, op het plein van LODEWIJK XVI, op dezelfde plek, waar het hoofd des konings gevallen is. Te *Parijs* is een groote strijd, hoe men het woord *Luxor* schrijven en uitspreken moet. In plaats van *Luxor* (met de uitspraak *Lugsor*) heeft de Graaf DE LA BORDE, als purist, 't eerst *Lougsor* ter baan gebragt. De *Moniteur* kiest een *Juste Milieu* en schrijft *Louxor*. Doch de bevolking van *Parijs* heeft zich door het bladje, 't welk bij de Julij-feesten verkocht is, aan de *Colonne de Luxor* gewend, en het zal zelfs aan geene Akademie gelukken, haar van deze schrijfwijze en uitspraak af te brengen.

BELGIË. — De Heer FETIS, Directeur der koninklijke muzijk te *Brussel*, heeft de uitgave van een Journaal ondernomen, uitsluitend aan de muzijk toegewijd, en 't welk ten titel zal voeren *Revue musicale de la Belgique*. — In den botanischen tuin te *Gent* staan thans in bloei de twee Japansche planten *Lilium Speciosum* en *Lilium Lancifolium*. — De verkooping der boekerij van VAN DE VELDE trekt bij voortduring een groot aantal liefhebbers tot zich, waaronder men velen opmerkt, die voor weinige jaren te *'s Gravenhage* en *Leijden* naar het bezit dongen der kostbaarste en zeldzaamste boeken uit de verzamelingen van MEERMAN en WYTTENBACH.

ENGELAND. — Een der meest geachte Engelsche Geneesheeren, Dr. DARWALL, is te *Birmingham* overleden aan de gevolgen eener wond, welke hij zich had toegebragt bij het ontleden van een cadaver. — Het geheel der boekdeelen in de Londensche Bibliotheek, bekend onder den naam van *Britsch Museum*, bedroeg in 1821 een getal van 115,925 en in 1832 van 218,957. Handschriften waren er in 1824 ten getale van 17,935 en in 1832 van 21,604. De Charters en oorspronkelijke stukken beliepen in 1821 een getal van 16,423 en in 1832 van 19,093. — Door den Heer ALEX. CHRICHTON is eene nieuwe wijze uitgedacht, om de schepen, bijzonder de stoombooten, gestaag van eene gelijke mate van zuivere lucht te voorzien. Zijn toestel bestaat in onderscheidene buizen, derwijze aangelegd, dat een aanhoudende stroom van warme lucht uit de schoorsteen afkomstig in het vaartuig, in de kajuiten en tot in het ruim doordringt, en door dit middel de gewoonlijk besmettelijke atmosfeer, die meesttijds aan boord van alle vaartuigen heerscht, aanhoudend vernieuwt. Deze nieuwe wijze van zuivering moet de tot nog toe bekende verre overtreffen.

AFRIKA. — De Engelsche reiziger DIXON, die zich van de kust van *Dahomey* naar de binnenlanden had begeven, om zich te *Katunga* bij Kapitein CLAPPERTON en zijn gevolg te vervoegen, heeft door een misverstand ongelukkig het leven verloren. Een der inlandsche vorsten, wiens gebied hij doortrok, was met zijne zonen en hovelingen hem te gemoet getrokken. Een dezer zonen moest den vreemdeling in 's konings naam bescherming en veiligheid toezweren, door, naar lands gebruik, zijn sabel voor het aangezigt van DIXON te zwaaijen. Deze, meenende dat het om zijn leven te doen was, trok zelf zijn sabel en stiet dien den Prins in het lijf. Men wilde terstond den reiziger overhoop steken, maar de Koning liet hem, met de verklaring, dat zijn eed hem gebood den vreemdeling te beschermen, onder vrijgeleide tot aan de grenzen brengen. Maar naauwlijks was DIXON de grenzen over, of het geleide viel op hem aan en bragt hem om 't leven. Het verhaal moge iets romanesks hebben; de dood van den Engelschman schijnt niettemin zeker.

AMERIKA. — Te *Troy* in *New-York* heeft zich eene vereeniging van aanzienlijke vrouwen gevormd, met het oogmerk om te *Athene* eene normaalschool van jonge meisjes op te rigten, en op die wijze mede te werken tot de wedergeboorte van *Griekenland*, door de opvoeding der vrouwen. Men kan lid worden van dit Genootschap door jaarlijks eene bijdrage te geven van tien dollars of ongeveer *f* 27. — In de *Vereenigde Staten* is een reusachtig werk ondernomen, 't welk zeer gewigtig kan worden voor den handel en de strategische betrekkingen van dat land, een ijzeren weg, namelijk, om *New-York* met *New-Orleans* te verbinden. De weg zal te *Jersey* beginnen, over *Newark*, *Brunswijk*, *Burlington* en *Camden* naar *Philadelphia* loopen, van daar over *Baltimore* en *Washington* en verder naar *New-Orleans* met een neven-weg, welke *Norfolk*, *Charlestown* en *Savannah* zal aandoen. Kapitein CLINTON heeft voor den weg van *New-York* naar *New-Orleans* de volgende begrooting gemaakt:

Voor 266 mijlen van *New-York* naar *Washington*, waar de ijzeren baan op gemetselde onderlagen moet rusten (de mijl gerekend op 20,000 dollars) . .	5,320,000 doll.
Voor 1201 mijlen van *Washington* naar *New-Orleans*, met houten onderlagen (à 5000 doll. de mijl) . .	6,005,000 »
Bruggen en toebehooren	500,000 »
	11,825,000 doll.

dat is eene som van ongeveer 30 millioenen guldens.

NEDERLANDEN. — De Hertogin van *St. Leu*, gewezen Koningin van *Holland*, heeft verklaard, dat zij geen deel hoegenaamd heeft aan de *Mémoires* van den zich noemenden Baron VAN SCHEELTEN. [Zie ons nommer van 18 en 19 dezer.] — De Heer AUGUSTE CLAVAREAU heeft eene inteekening geopend op zijne vertaling van VAN DER HOOPS *Warschau*. De uitnoodiging tot deelneming, in 't Fransch geschreven, vangt aan met deze woorden: » De Hollandsche natie, te midden van eenen staatsstorm, » welke geheel *Europa* bedreigde, getrouw aan haren Koning, door hare » standvastigheid en moed, heeft datzelfde *Europa* gered van eene alge- » meene in-vlam-zetting. Indien het aan de zonen van den Zwijger toe- » kwam, om den vaderlandschen grond te doen eerbiedigen, 't behoorde » aan de erfgenamen van HOOFT en VONDEL, om de verblinde volkeren te » verlichten, die door onruststokers in het verderf werden gedreven." Het is te verwonderen, waarom de Heer CLAVAREAU niet vertrouwd heeft op de aanbeveling, welke zijne vroegere pogingen, om de beste stukken onzer dichters in 't Fransch over te brengen, aan deze nieuwe proeve moesten geven, liever dan door eene, zoo in 't bespottelijke, overdrevene vleitaal te trachten inteekenaars onder ons te lokken, eene kunstgreep, die op het gezond verstand onzer natie moet schipbreuk lijden en bij den vreemdeling ook het verlangde oogmerk wel niet zal bereiken. Het zal den Heer CLAVAREAU behalve dat aan geene inteekenaars ontbreken. Allen, die het zoo rijk gestoffeerde dichtstuk van den Hr. VAN DER HOOP met een waar genoegen gelezen hebben, zullen zonder twijfel de vertolking van den Heer CLAVAREAU gaarne daarmede vergelijken, door wiens bewerking wij hopen, dat de dichterlijke schoonheden van het oorspronkelijke ook buitenslands mogen gewaardeerd worden, en alzoo de onderneming werkelijk moge zijn, » *un fleuron à la couronne de la patrie.*" — Te *'s Gravenhage* bevindt zich thans de Duitsche Geneesheer KEIL, uitvinder van een middel ter vervaardiging van Kunst-magneten, welke, zonder groote afmetingen te hebben, eene geheel buitengewone aantrekkingskracht bezitten, en wel in die mate, dat de Heer KEIL verzekert, een magneet te kunnen vervaardigen, welke, zonder bovenmatig groot te zijn, een gewigt zou kunnen dragen van 1000 Nederl. ponden, terwijl de sterkste magneten, welke men tot nu toe bezit, niet meer dan 40 Nederl. ponden kunnen ophouden, en daarbij van een grooten omvang zijn. De magneten van Dr. KEIL zijn bij uitnemendheid geschikt, om de werking der magnetische vloeistof ter genezing van ziekten te leeren kennen, en de uitvinder heeft daarvan reeds zeer merkwaardige uitkomsten ondervonden bij de behandeling van rheumatieke ongesteldheden, vallende ziekte, maagkramp, hoofd-, tand- en aangezigtspijn enz. Dr. KEIL stelt zich voor, te *'s Gravenhage* proeven te nemen met zijne gewigtige ontdekking. — In het Iste stuk van het tijdschrift voor de bevordering der nijverheid, leest men, dat, volgens het beste weten des schrijvers, de instrumentmaker HOEFFTKE, te *Haarlem*, (of te *Leiden*; want de berigtgever, de Heer professor VAN DER BOON MESCH, aldaar woonachtig, zegt hier ter stede, terwijl het tijdschrift te *Haarlem* gedrukt wordt) de eenige is, die het *nieuw zilver* in ons vaderland bearbeidt. Wij zijn thans in de gelegenheid gesteld, hieromtrent te kunnen berigten, dat dit nieuwe metaal ook in de provincie *Noord-Braband*, te *Vught*, in de groote goudwerk-fabriek van de Heeren MELORT en RENNEFELT wordt bearbeid en dat die Heeren reeds onderscheiden voorwerpen van dit metaal hebben bewerkt, ten dienste onzer dragonder-regimenten, welke voorwerpen, in fraaiheid en netheid van werk, nog overtreffen, hetgeen men daarvan uit naburige rijken ontvangt.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 20sten Augustus.

NEDERLANDEN.	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers slaat.
Werkel. schuld	2½	50¼	50¾	50 9/16
Dito dito	5	94⅛	94⅝	94 5/16
Uitgestelde dito		1⅝	1⅝	
Kansbill. dito		22⅞	23¼	22⅝
Amort. Syndic.	4½	87½	88⅛	87¾
Dito dito	3½	72	72¼	72⅛
Schatkistbiljett.	6	102⅝		
Oorlogslasten	5	99⅞		
Leening 1831	5	102⅜		
Handel-Maats.	4½	93¼	93⅜	93⅜
FRANKRIJK.				
Inschr. Grootb.	3	77	77⅛	77¼
ENGELAND.				
Dito per 12 Aug.	3			
SPANJE.				
Certificat. Amst.	5	67¾	68⅜	68 1/16
Dito f 1000	3	43⅝	43¾	43 3/16
Uitges. 3 pc. Sch.	5	13⅛	13⅝	
Cert. Bons Lond.	5	16⅛	16⅜	
NAPELS.				
Certificat. L. & B.	5	84¼		
Dito Falc. & C.	5			
Leen. Lond. R.	5			
RUSLAND.				
Obl. Hope 1798	5	100⅝	100⅞	100⅝
Dito dito 1829	5	101	101⅛	101 3/16

	pCt.	laagste koers.	hoogste koers.	koers slaat.
Cert. dito 1828	5	92 7/16	92⅝	92 7/16
Obl. te Londen	6			
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Assig.	6	68⅛	68¼	68⅛
Certificat. dito	6	67⅞		
POLEN.				
Aand. Loten f 300		106⅝		
PAUSSELIJ.				
Dito dito R. 50		91½	91¾	
OOSTENRIJK.				
Dito dito f 100				
Dito dito » 250	4	405		
Metalliek	5	92⅞	93⅛	92⅞
Dito Lond. gen.	5	93⅛		
Dito	2½	51 1/16		
Oblig. Gobl. & C.	5	95¾	96	95⅞
Dito	4			
Cert. Stadsb. dit.	2½			
Ween. Bankact.	8			
DENEMARKEN.				
Leening te Lond.	3			
BRAZILIË.				
Dito Rotschild	5	69¾	70⅛	70
GRIEKSCHE.				
Dito te Londen	5			

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (20 Augustus) waren genoteerd: Belg. 95; Metall. 97; P. Loten 106; Braz. 70; Sp. perpet. 68; 3 pCt. 43¾; Uitgest. 13⅛; Nap. 86¾; Sic. 91¾; Paus. 91¾.

/ Bij gelegenheid van 's KONINGS Jaardag, op aanstaanden Zaturdag, 24 dezer, zullen er aan het Huis ten Bosch, nabij het Liesbosch, eenige VERMAKELIJKHEDEN of WEDDOEFENINGEN plaats hebben, als bij die gelegenheid onderscheiden Premien worden uitgeloofd. Het Programma van een en ander zal des morgens van den dag aan het Lokaal worden aangeplakt en de oefeningen des middags ten drie ure een aanvang nemen. De Kastelein van het gemeld Lokaal beveelt zich in de gunst van het geëerd Publiek.

/ Degenen, die iets te vorderen hebben van, of schuldig zijn aan wijlen den Heer CORNELIS DIJKERS, in leven Goud- en Zilverkashouder en Wijnkooper te Zevenbergen en overleden aldaar, op den 30sten Julij 1833, worden verzocht daarvan binnen den tijd van drie weken opgave of betaling te doen, aan den Heer JOHANNES VAN STEEN, Koopman in Tabak, te Zevenbergen.

AANBESTEDING VAN HOOI EN VOEDER-STROO TE 's BOSCH.

TEN DIENSTE DER PAARDEN VAN HET LEGER IN DE PROVINCIE NOORD-BRABAND.

De ONDER-INTENDANT der 1ste Klasse, belast met de Directie over den dienst der FOURRAGE in de Provincie Noord-Braband, zal ten gevolge magtiging van Zijne Excellentie den Directeur-Generaal van Oorlog, van den 14den Augustus nº. 38, en met overleg van den Heer Generaal-Majoor Provinciaal Kommandant van Noord-Braband, Opperbevelhebber der Vesting 's Bosch, op den 29sten dezer loopende maand Augustus, in het openbaar aanbesteden de Levérantie van HOOI en VOEDER-STROO, in na te melden Rijks-Magazijnen benoodigd,

Nederlandsche Ponden	HOOI.	STROO.
Te Tilburg	160,000.	120,000.
Boxtel en Liempd	80,000.	60,000.
St. Oedenrode	60,000.	60,000.
St. Michiels Gestel	60,000.	60,000.
Helvoirt	60,000.	60,000.
Vugt	60,000.	60,000.
Oosterhout	»	200,000.
Dongen en 's Gravenmoer	»	100,000.
Gilzen	»	48,000.

Noodigt mits deze de gegadigten tot de inschrijving voor opgemelde Leverantie, met informatie dat de voorwaarden, waarop dezelve zal plaats hebben, van den 19den dezer ter lezing zullen liggen ter Bureaux bij den Intendant te Breda, Plaatselijk Kommandant te Geertruidenberg, en Onder-Intendant der 1ste klasse te 's Bosch.

De Inschrijving zal geschieden bij gesloten Billetten op gezegeld papier geschreven, doch voor elk Magazijn en voor elk Artikel afzonderlijk.

De Billetten zullen in schriftletters en cijfers eene naauwkeurige opgave moeten bevatten van de prijzen, in guldens en centen per Honderd Nederlandsche ponden; en moeten door de Inschrijvers en Borgen zelve geteekend zijn, aan den voet der Billetten te vermelden den Naam, Voornaam, woonplaats en het beroep van den Inschrijver en zijne Borgen.

De Inschrijver zal een Certificaat van de Regering van zijne woonplaats moeten overleggen dat hij genoegzaam tot de Leverantie bevoegd is, mitsgaders van de Borgen, dat dezelve voldoende gegoed zijn, om als zoodanig te worden aangenomen.

De Billetten zullen ten opschrift moeten hebben: Inschrijving voor de Leverantie van Hooi, (Stroo) en zullen vóór of uiterlijk 's middags ten twaalf ure, van den dag der aanbesteding, aan het bureau van den Onder-Intendant der 1ste Klasse, belast met de directie over den dienst der Fourrages te 's Bosch, (Vughterstraat lett. H. nº. 192), alwaar eene Bus ten dien einde zich geplaatst zal bevinden, moeten ingekomen zijn.

Alle Billetten, welke niet in den verlangden vorm zijn ingerigt, alsmede die, welke eenige Bijzondere Condities bevatten, die niet bij dit bestek van aanneming zijn vastgesteld, zullen buiten aanmerking worden gehouden.

De Onder-Intendant der 1ste Klasse voornoemd,

M A T T.

TE KOOP:

Een goed bruin MERRIE-PAARD, (langstaarts)

Zonder gebreken, oud tusschen 6 en 7 jaren, te gebruiken onder den man en à deux mains. Te bevragen bij de Boekhandelaars BROESE & COMP., te Breda.

STOOMPACKET-VAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN.

In Dienst der General Post-office, voor Passagiers en Goederen.

Het vertrek der Stoompacketten van Rotterdam is bepaald:

Zaturdag den 24 Augustus, des 's morgens ten 7 ure.

Nadere inlichting bij de Agenten van het Bureau in de Boompjes, A nº. 93.

W. SMITH & COMP.
P. A. VAN ES.

/ Bij C. J. A. BEIJERINCK, Boekverkooper te Amsterdam, is heden van de pers gekomen en alom te bekomen:

H. MUNTINGHE, GESCHIEDENIS DER MENSCHHEID. Naar den Bijbel. Nieuwe uitgave, 5de deel. f 2,75.

J. CORSTIUS, OVER DE WEDERGEBOORTE EN HEILIGMAKING. 2de en laatste deel, in gr. 8º f 2,40, en de twee deelen kompleet. . . . . 4,80.

O. G. HELDRING, DE NATUUR EN DE MENSCH, of Levensbeschouwingen van PACHTER GERHARD op zijne wandelingen met NEEF JONAS. 2de stukje, in gr. 8º. - 1,25.

B. T. LUBLINK WEDDIK, PANDORA. Lectuur voor den Beschaafden Stand. 1ste stukje, in gr. 8º. - 1,25.

LICHT EN DUISTERNIS. Een tweetal verhalen, uit den aanvang en het einde der zestiende Eeuw, door J. F. VAN TETERODE, in gr. 8º met vignet. - 3,40.

Mr. C. P. E. ROBIDÉ VAN DER AA, LOSSE BLADEN UIT HET GROOTE LEVENSBOEK. Lectuur voor Nederlandsche Vrouwen en Meisjes. 1ste deel, in gr. 8º met vignet. . . . . - 2,40.

MERKWAARDIGHEDEN UIT HET DIERENRIJK. Een Leesboek voor de Nederlandsche Jeugd. Met 32 platen, in 24º, gebonden in marokijnen rug. . . . . - 2,00.

MERKWAARDIGHEDEN UIT DEN TIENDAAGSCHEN VELDTOGT. 3de aflevering, met 4 platen, (inhoudende: plaat 9.) Overgaaf der bezetting van de Citadel. 10.) Het opspringen der gekanonneerde Belgische schepen. 11.) Gevecht bij Hasselt. 12.) Vlugt van Daine en zijn Leger) . . . . - 1,40.

/ De Boekhandelaar M. H. SCHONEKAT, te Amsterdam, heeft uitgegeven en alom verzonden:

HENDRIK EFFIAT, MARQUIS VAN CINQ-MARS; een Tafereel van het Fransche Hof en der Fransche zeden onder LODEWIJK XIII. Naar het Fransch van Alfred de Vigny, door de Schrijfster van de Kleine Pligten (Nieuwe Uitgave,) 2 deelen, 8º, met gegr. titels en vignetten . . . . f 4,20.

Bij BROESE & COMP., te Breda,

is gedrukt en in de voornaamste Boekwinkels des Rijks steeds verkrijgbaar:

Mr. G. DORN SEIFFEN. Handboek der Algemeene Geschiedenis, Geschiedenis der Oostersche Volken. 1ste deel, 2de druk f 1,80.

——— Geschiedenis der Grieken. 2de deel, 2de druk . . . . - 2,40.

——— Geschiedenis der Romeinen. 3de deel, 2de druk . . . . - 3,90.

——— Geschiedenis der Midden-eeuwen, 4de deel . . . . - 2,80.

——— Nieuwe Geschiedenis. 5de deel, 1ste stuk . . . . - 4,00.

——— Handleiding der Algemeene Geschiedenis voor het onderwijs in Gymnasiën. Na opgemelde volgorde in 5 boeken kompleet . . . . - 2,85.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.